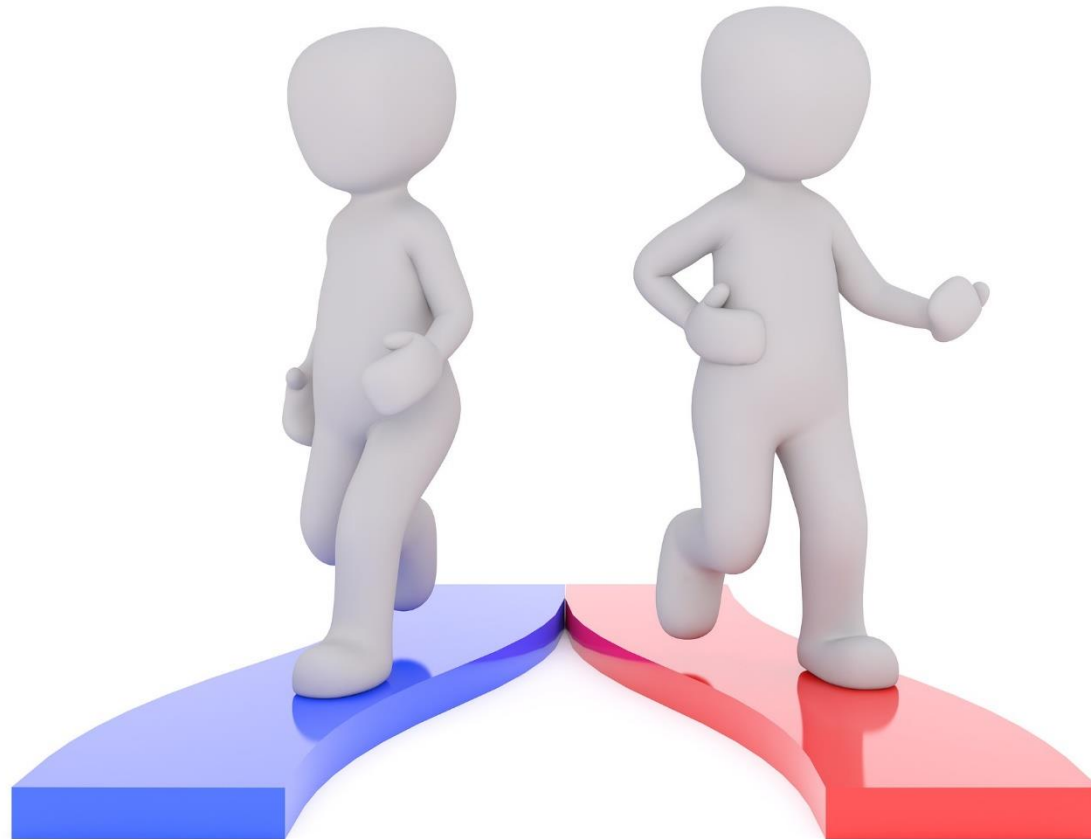
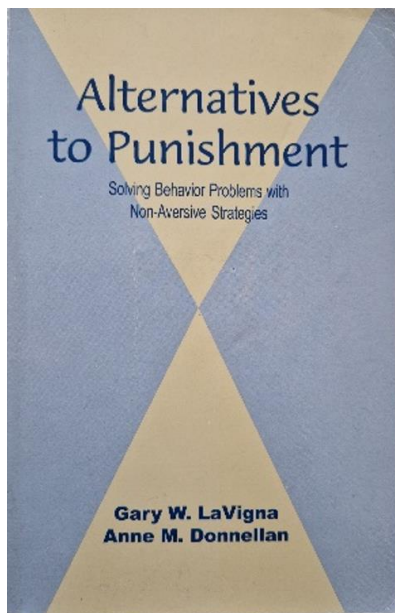

SOR webinar 19.03.2024:

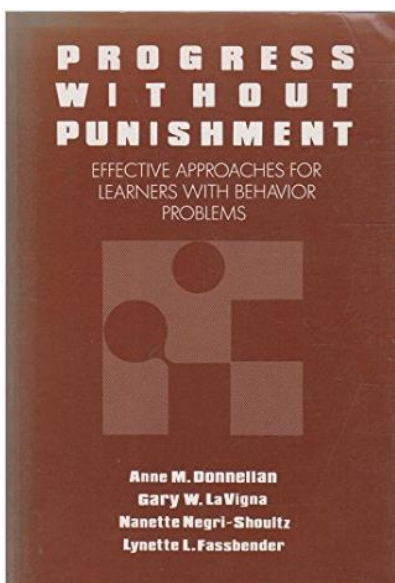
Positiv atferdsstøtte **- bruk av proaktive og reaktive strategier**

Nils-Øivind Offernes
Psykologspesialist
Avdeling for nevrohabilitering

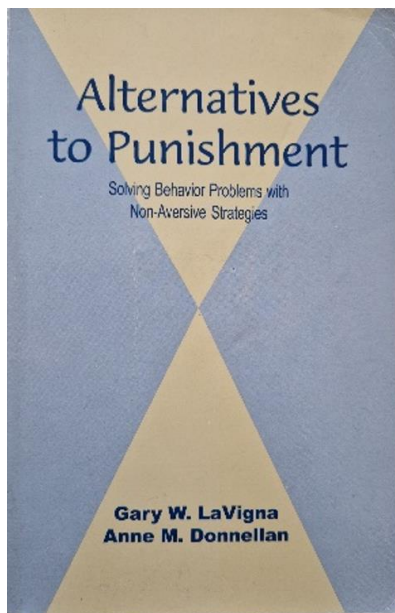

«We have tried to provide to a wide audience the knowledge that ultimately the power to bring about long-term behavior change is not in the use of aversives but in **a greater understanding of the individual learner and creative utilization of nonaversive technology.**

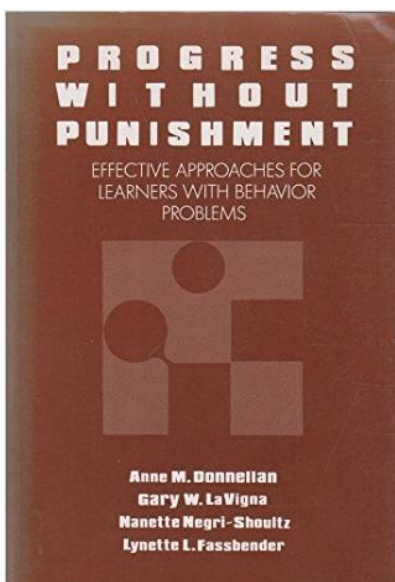

We recognize that in urgent and immediate situations, it may be necessary to use physical interventions or even force to prevent destruction to life and/or property. But it must be stressed that **these should be performed in as neutral a way as possible**, to avoid potentially countertherapeutic reinforcing or punitive effects. Moreover, **these should be seen as emergency procedures, not substitutes for planned, systematic, nonaversive interventions.**

(Donnellan, LaVigna, Megri-Shultz og Fassbender, 1988, side x - xi)
(min utheving)

Vi har forsøkt å gi et bredt publikum forståelse for og kunnskap om at kraften til å skape langsiktig atferdsendring ikke ligger i bruken av aversiver, men i **en større forståelse av den enkelte elev og kreativ utnyttelse av ikke-aversiv teknologi.**

Vi erkjenner at i akutte og umiddelbare situasjoner kan det være nødvendig å benytte fysiske inngrep eller til og med makt for å forhindre ødeleggelse av liv og/eller eiendom. Men det må understrekes at **dette bør utføres på en så nøytral måte som mulig**, for å unngå potensielt uønskede (kontra-terapeutiske) forsterkende eller straffende effekter. **Dessuten bør disse ses på som nødprosedyrer, ikke erstatninger for planlagte, systematiske, ikke-aversive intervensjoner.**

(Donnellan, LaVigna, Megri-Shoultz og Fassbender, 1988, side x - xi)
(min oversettelse og utheving).

Proaktive og reaktive strategier

Proaktive strategier

Det er en **bedre forståelse av personen** som fremviser utfordrende atferd og **kreativ utnyttelse av ikke-aversive intervensjoner** som skal lede til **atferdsendring**.

Reaktive strategier

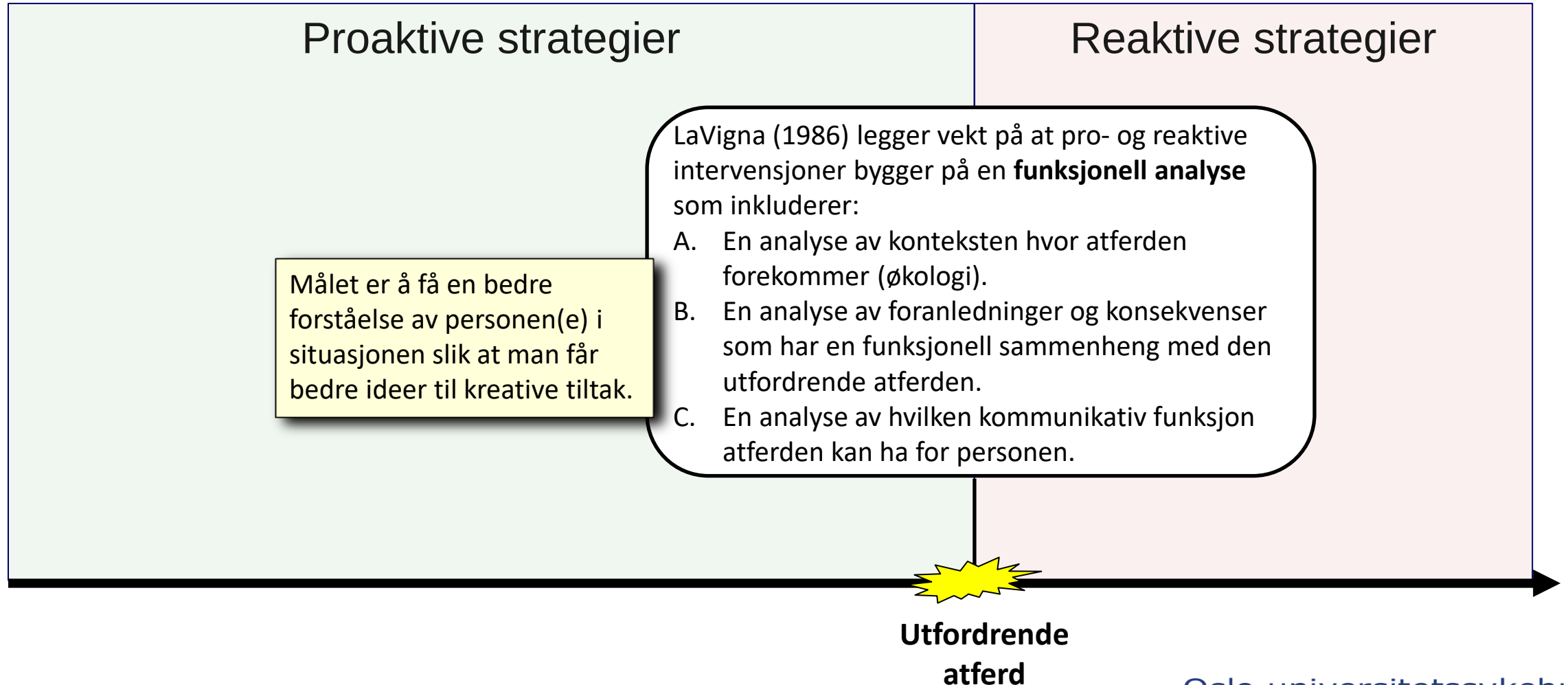
I akutte og umiddelbare situasjoner kan det være nødvendig å benytte fysiske inngrep eller til og med makt for å forhindre ødeleggelse av liv og/eller eiendom.

Dette bør utføres på en så nøytral måte som mulig.

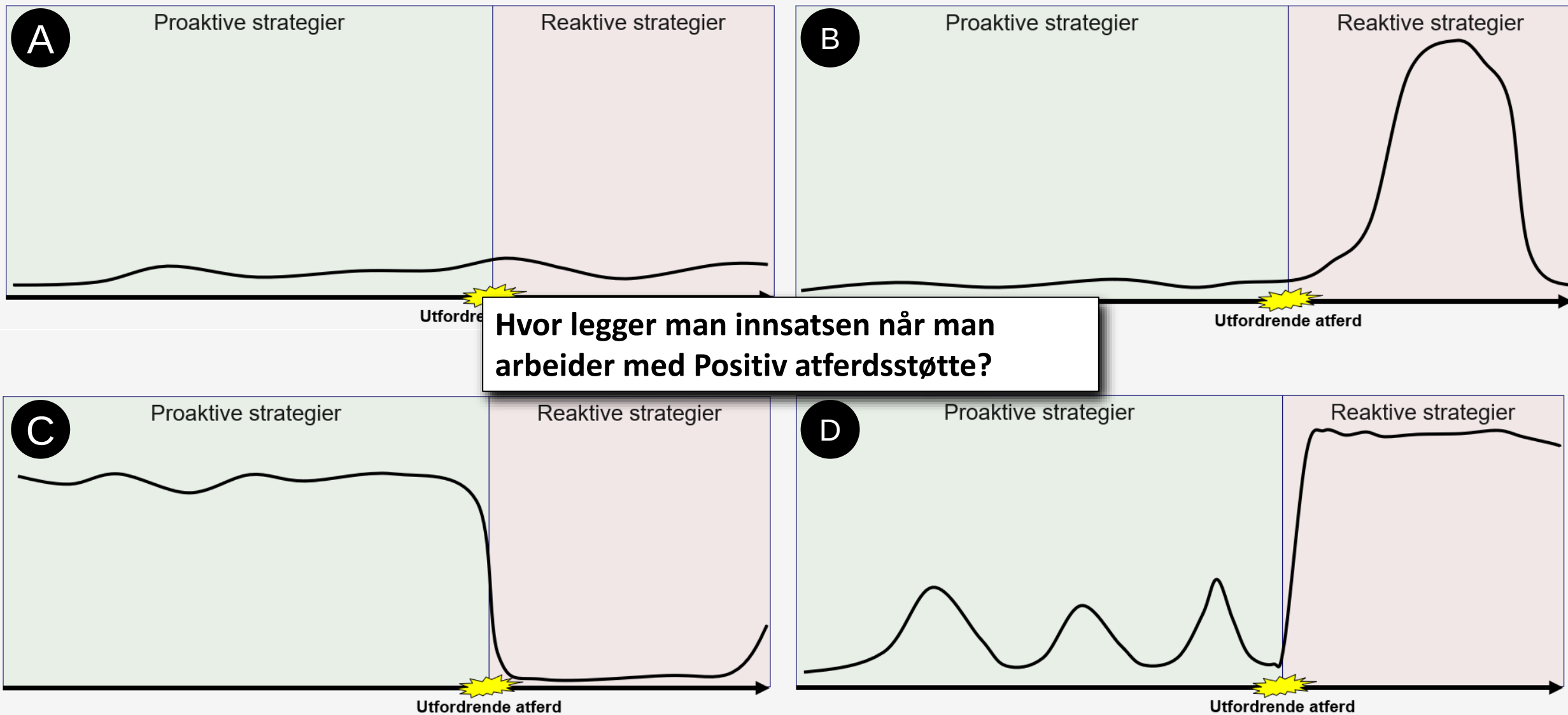
Dette er nødprosedyrer, ikke erstatninger for planlagte, systematiske, ikke-aversive intervensjoner.

Utfordrende
atferd

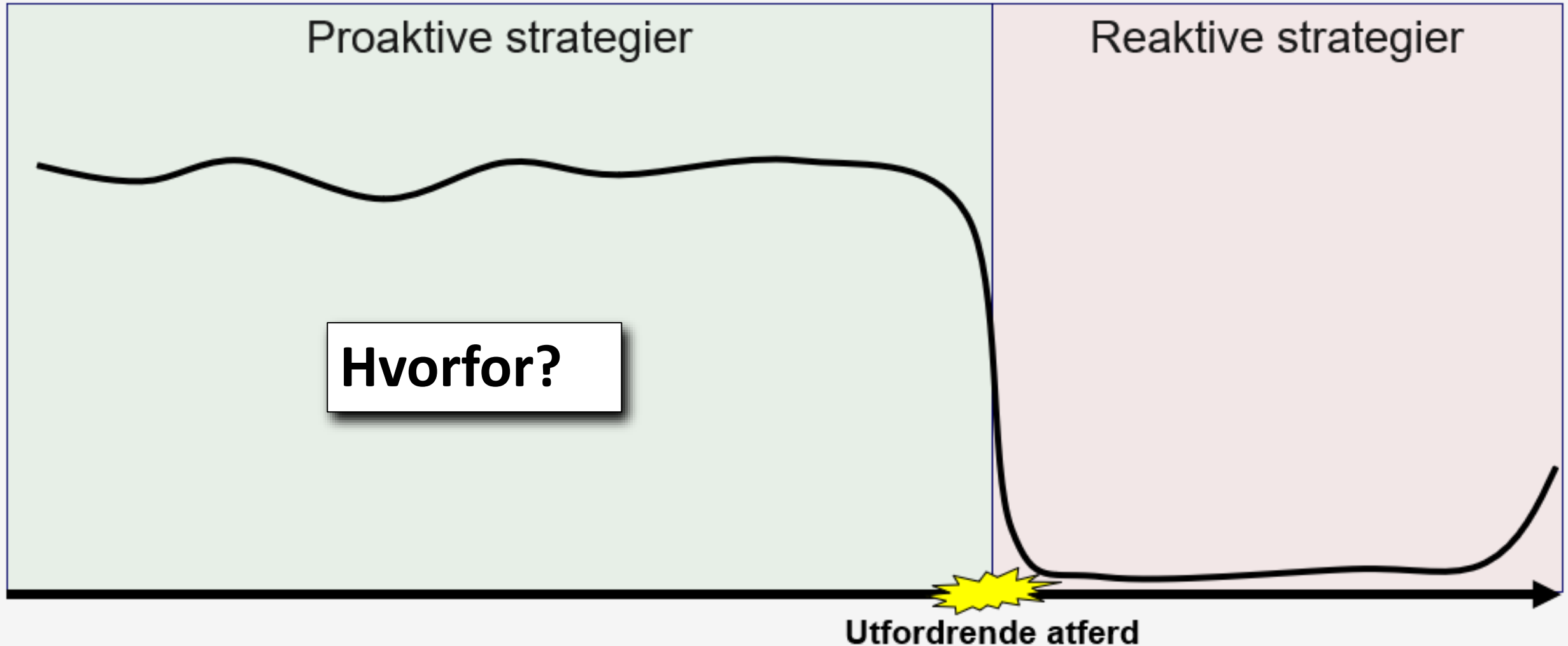
Proaktive og reaktive strategier

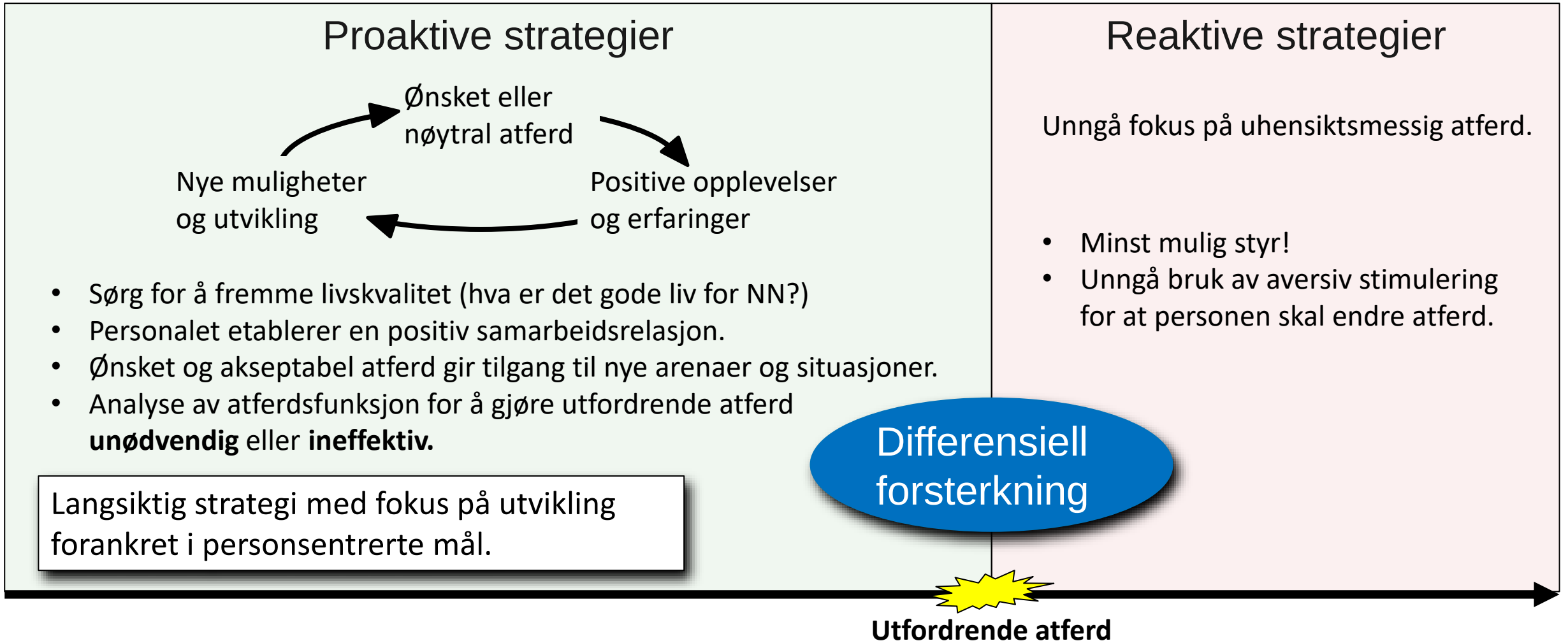
Når er man mest opptatt av personen man bistår?

Når er man mest opptatt av personen man bistår?

Viktige prinsipper i Positiv atferdsstøtte

Tiltaksplan

NB! Viktig skille i PAS

Proaktive strategier			Reaktive Strategier
Økologiske endringer	Positiv tiltaksplanlegging	Målbrettede tiltak	
Økologiske endringer søker å oppnå en bedre tilpasning mellom personen og omgivelser ved å endre omgivelsene Forebygging	Systematisk opplæring beregnet på å gi individet økte ferdigheter slik at vedkommende blir bedre i stand til å mestre omgivelsene. Opplæring	Strategier for å redusere eller ta hånd om den utfordrende atferden i personens nåværende omgivelser. Direkte tiltak	Strategier beregnet på å håndtere den utfordrende atferden i det øyeblikk den forekommer Målet er å raskt bringe episoden under kontroll uten å forsterke atferden. Minst mulig styr! (Terje Gundhus)
Det er når personen ikke fremviser utfordrende atferd at man må «sette inn støtet» (Terje Gundhus)			
Målet er å legge til rette for ønsket eller akseptabel atferd, sørge for læring slik at ønsket eller akseptabel atferd på sikt blir det foretrukne alternativet og redusere sannsynligheten for forekomst av utfordrende atferd .			Reaktive strategier har ikke som oppgave å produsere fremtidige endringer i atferd.
Proaktive strategier er beregnet på å produsere varige endringer i atferd over tid.			

Eksempel på PAS-tiltaksplan

Proaktive strategier			Reaktive Strategier
Økologiske endringer	Positiv tiltaksplanlegging	Målrrettede tiltak	
1. Ny opplæringsprosedyre. 2. Opplæring av TY i tegn-til-tale. 3. Samhandlingsregler for å sikre god kommunikasjon. 4. Opplæring av personalet i skadeavverging. 5. Regelmessige måltider. 6. Kostholdsplan som forebygger forstoppelse. 7. Følge opp allergimedisin.	1. Lære Tore å bruke tegnet «hjelp» (kan det fra før). 2. Trening på å vente («venteaktiviteter»).	1. Personalet bruker mimikk og tegn-til-tale i samhandling med Tore. 2. Tore får 110% oppmerksomhet fra personal i risikosituasjoner. 3. Tore inkluderes i aktiviteter og han «slipper å vente». 4. Gi smertestillende ved behov.	1. Gi han full oppmerksomhet på tidlige tegn til utfordrende atferd. 2. Ta ned hånden og videreled. 3. Gå unna Tore og la han roe seg før samhandling gjenopptas. 4. Eventuelt fører to personal Tore til et sted hvor de kan gå unna uten fare for at Tore skader seg.

niloff@ous-hf.no

Referanser

Bilder

Lachmann-Anke, Peggy og Marco, <https://pixabay.com> (alle bilder i presentasjonen av 3D-person).

Litteratur

LaVigna, G.W. og Donnellan, A.M. (1986). Alternatives to punishment: Solving behavior problems with non-aversive strategies. Irvington Publishers (reprint).

Donnellan, A.M., LaVigna, G.M., Negri-Shoultz, N. og Fassbender, L.L. (1988). Progress without punishment: Effective approaches for learners with behavior problems. New York: Teachers College Press.